

Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности
Сенату Универзитета уметности у Београду

ИЗВЕШТАЈ
о јавној уметничкој презентацији и писаном делу
докторског уметничког пројекта

На седници Наставно-уметничко-научног већа Факултета музичке уметности у Београду, одржаној 11. септембра 2023. године, именована је Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта под насловом *Аспекти интерпретације музике 20. и 21. века на примеру концерата за виолу Вилијама Волтона и Џона Вилијамса* кандидаткиње Маје Милановић у саставу: мр Панта Величковић, редовни професор, председник Комисије, мр Дејан Млађеновић, ментор, др Соња Маринковић, редовни професор, коментор, др ум. Наташа Петровић, редовни професор ФИЛУМ Крагујевац, др ум. Душица Половина, редовни професор Академије уметности Универзитета у Новом Саду. На основу увида у докторски уметнички пројекат кандидаткиње подносимо Извештај који садржи податке о хронологији, биографију кандидаткиње, анализу докторског уметничког пројекта – јавне уметничке презентације и писаног рада, критички осврт и оцену рецензената и закључак Комисије.

ХРОНОЛОГИЈА ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА

МАЈА МИЛАНОВИЋ пријавила је тему бр. 02-14-4/22 од 3. марта 2022. године докторског уметничког пројекта под називом: *Аспекти интерпретације музике 20.и 21. века на примерима концерата за виолу Вилијама Волтона и Џона Вилијамса*.

На предлог Катедре Веће Факултета на седници од 16. марта 2022. године донело је одлуку бр. 01-646/22 од 21. марта 2022. године о именовању Комисије за оцену предлога докторског уметничког пројекта , у саставу:

мр ПАНТА ВЕЛИЧКОВИЋ, ред.проф.,

мр ДЕЈАН МЛАЂЕНОВИЋ, ред. проф., и

др ум. НАТАША ПЕТРОВИЋ, ред. проф. ФИЛУМ-а у Крагујевцу.

Веће Факултета на седници од 8. јуна 2022. године донело је одлуку бр. 01-1218/22 од 8. јуна 2022. године о усвајању позитивног Извештаја бр. 01-1204/22 од 8. јуна 2022.

године Комисије за оцену предлога докторског уметничког пројекта и одобравању теме докторског уметничког пројекта под називом: „*Аспекти интерпретације музике 20. и 21. века на примерима концерата за виолу Вилијама Волтона и Цона Вилијамса*“.

Сенат Универзитета уметности у Београду на седници од 30. јуна 2022. године донео је одлуку бр. 7/326 од 6. јула 2022. године (бр. 01-1444/22 од 8.7.2022. године) о одобравању рада на реализацији докторског уметничког пројекта. За ментора докторског уметничког пројекта именован је мр Дејан Млађеновић, редовни професор, а за коментора др Соња Маринковић, редовни професор.

На основу обавештења ментора бр. 01-1607/23 од 11. септембра 2023. године и предлога Катедре за гудачке инструменте бр. 01-1607/2-23 од 11. септембра 2023. године, Веће Факултета на седници одржаној 13. септембра 2023. године донело је одлуку бр. 01-1717/23 од 18. септембра 2023. године о именовању Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта МАЈЕ МИЛАНОВИЋ под називом: „*Аспекти интерпретације музике 20. и 21. века на примерима концерата за виолу Вилијама Волтона и Цона Вилијамса*“ у саставу:

мр Панта Величковић, редовни професор, председник Комисије,
мр Дејан Млађеновић, редовни професор, ментор,
др Соња Маринковић, редовни професор, коментор,
др ум. Наташа Петровић, редовни професор ФИЛУМ Крагујевац,
др ум. Душица Половина, редовни професор Академије уметности у Новом Саду.

БИОГРАФИЈА

Маја Милановић (виола) дипломирала је и магистрирала у класи професора Петра Ивановића на Факултету музичке уметности у Београду. Своје усавршавање наставила је у Гилдхол школи за музику и драму (Guildhall School of Music and Drama) у Лондону, где је завршила двогодишње магистарске студије у класи професора Дејвида Такена.

Као солиста наступала је са Камерним оркестром Гудачи Св. Ђорђа, а сцену је делила и са еминентним музичарима попут Гордана Николића, Дејана Лазића, Сретена Крстића, Кирила Родина, Љубише Јовановића, Роберта Мек Дафија, Јована Колунције, Ксеније Јанковић и другима. Била је члан оркестра Београдске филхармоније током 10 година на месту заменика вође групе виола. У том периоду, сарађивала је са највећим именима светске музичке сцене, као што су Зубин Мехта, Данијел Рајскин, Кристијан Мандеал, Сер Невил Маринер и многи други. Такође је била активни члан симфонијског оркестра Камерата Србика и са овим ансамблом је остварила велики број концерата у земљи и иностранству, наступајући са уметницима попут Владимира Ашкеназија, Јона Марина, Емануела Паија, Вилфреда Штрелеа, итд.

Са другим ансамблима је учествовала на различитим међународним пројектима међу којима се истиче сарадња са ансамблом *Det Jyske* из Данске, са којим је остварила

низ наступа у Данској, Грчкој и Србији, а том приликом је наступала и са чувеном Цеси Норман на концерту у Алборгу (Данска).

Током боравка у Енглеској је била гостујући члан Камерног ансамбла Лондонског симфонијског оркестра. Наступила је као члан међународног оркестра фестивала 2017. године, представљајући Србију фестивалу *Belt and Road* у Шенжену (Кина).

Маја Милановић је члан Камерног оркестра Гудачи Св. Ђорђа од 1998. године и са овим реномираним ансамблом је наступила на преко 1000 концерата у Србији и региону, остваривши и бројна гостовања широм Европе.

Од 2010. године је запослена на Факултету музичке уметности као доцент за уметничку област Виола – упоредни предмет, оркестарске деонице.

1. Концерт са камерним орк. „Гудачи Св.Ђорђа“, као солиста и вођа групе	Скупштина града Београда	01.10.2021.
2. Концерт са камерним орк. „Гудачи Св.Ђорђа“, вођа групе	Порта храма Св. Илије, Стара Пазова	05.09.2021.
3. Фестивал КОМА, заменик вође групе	Сала Београдске филхармоније	30.06.2021.
4. Концерт са камерним орк. „Гудачи Св. Ђорђа“, Класик Фест	Панчево	10.06.2021.
5. Концерт са камерним орк. „Гудачи Св.Ђорђа“, као солиста и вођа групе	Хришћанска адвентистичка црква, Београд	30.05.2021.
6. Концерт са камерним орк. „Гудачи Св.Ђорђа“, заменик вође групе	Позоришна сала, Стара Пазова	01.11.2020.
7. Концерт са камерним орк. „Гудачи Св.Ђорђа“, заменик вође групе	Хришћанска адвентистичка црква, Београд	31.10.2020.
8. Концерт са камерним орк. „Гудачи Св.Ђорђа“, заменик вође групе	Велика сала културног центра, Инђија	01.02.2020.
9. Концерт са камерним орк. „Гудачи Св.Ђорђа“, заменик вође групе	Скупштина града Београда	14.01.2020.
10. Концерти са Norddeutsche Barocksolisten Braunschweig, заменик вође групе	Брауншвајг, Немачка	20.12.-27.12. 2019.

11. Концерт са камерним орк. „Гудачи Св. Ђорђа“, у оквиру фестивала Басоманија, заменик вође групе	Хришћанска адвентистичка црква, Београд	14.12.2019.
12. Концерт са Крагујевачким оркестром као вођа групе виола	Друга крагујевачка гимназија	08.12.2019.
13. Концерт са камерним орк. „Гудачи Св. Ђорђа“, заменик вође групе	Коларац, Београд	20.11.2019.
14. Концерт са камерним орк. „Гудачи Св. Ђорђа“, ауторски концерт Срђана Хофмана, вођа групе	Велика сала Руског дома, Београд	13.11.1019.
15. Концерт са ансамблом „Градилиште“ ауторски концерт Владимира Кораћа; соло виола	СКЦ, Београд	05.11.2019.
16. Концерт са <i>Norddeutsche Barocksolisten Braunschweig</i> , тути виола	St.Aegidien Kirche, Braunšvajg	27.10.2019.
17. Концерт са камерним оркестра „Гудачи Св. Ђорђа“, отварање Такмичења „Златне степенице“, заменик вође	Сала музичке школе, Ваљево	25.05.2019.
18. Вивалди пројекат - концерт оркестра „Гудачи Св. Ђорђа“ и диригента Данијела Гајса, заменик вође групе	Скупштина града Београда	14.01.2019.
19. Концерт поводом 70 година Музичког института САНУ, вођа групе	Коларац, Београд	05.12.2018.
20. Концерт камерног оркестра „Гудачи Св. Ђорђа“, циклус „Гудачи у галерији“, вођа групе	Галерија РТС-а	28.11.2018.
21. Концерт камерног оркестра	Хришћанска адвентистичка црква,	27.10.2018.

„Гудачи Св.Ђорђа“, заменик вође групе	Београд	
22. Концерт оркестра „Гудачи Св.Ђорђа“ на фестивалу Белеф са ум.вођом Романом Симовићем; заменик вође групе	Коларац, Београд	15.07.2018.
23. Концерт оркестра „Гудачи Св.Ђорђа“ на фестивалу у Клагенфурту, заменик вође групе	Клагенфурт, Аустрија	30.06.2018.
24. Концерт са ансамблом „Градилиште“; соло виола	СКЦ, Београд	16.04.2018.
24. Концерт оркестром „Гудачи Св.Ђорђа“, у сарадњи са Катедром за гудачке INSTR., промоција Гваданини виолине, заменик вође групе	Скупштина града Београда	14.01.2018.
25. Јубиларни концерти „Гудача Св.Ђорђа“ поводом 25 година оркестра; вођа и заменик	Велика сала Руског дома, Београд	27.12.2017.
26. Концерт поводом 60 година од оснивања Универзитета уметности, вођа групе	Свечана сала Ректората	18.12.2017.
27. Концерт оркестра „Гудачи Св.Ђорђа“ на БЕМУСУ, заменик вође	Коларац, Београд	14.10.2017.
28. Концерт са ансамблом „Градилиште“ на Међународној трибини композитора; соло виола	Гварнеријус, Београд	09.10.2017.
29. Концерт са ансамблом „Градилиште“ на Међународној трибини композитора; вођа групе	СКЦ, Београд	07.10.2017.
30. Концерт са камерним орк. „Гудачи Св.Ђорђа“; заменик вође	Велика сала Руског дома, Београд	19.09.2017.

31. Концерт са камерним оркестром „Гудачи Св. Ђорђа“, заменик вође	Велика сала Руског дома, Београд	18.04.2017.
32. Концерт са симфонијским оркестром „Шенжен“ Представник Србије на пројекту	<i>Shenzhen Belt&Road International Music Festival</i> , Кина	25.03.2017.
33. Концерт са камерним оркестром „Гудачи Св. Ђорђа“; заменик вође групе	Центар за културу Раковица	08.03.2017.

АНАЛИЗА ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА – ЈАВНЕ УМЕТНИЧКЕ ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ И ПИСАНОГ РАДА

Јавно извођење докторског уметничког пројекта

Јавно извођење докторског уметничког пројекта било је 14. октобра 2023. године у 18 часова у Великој сали Факултета музичке уметности у Београду.

Програм завршног докторског реситала:

Вилијам Волтон: *Концерт за виолу и оркестар* (1929)

Џон Вилијамс: *Концерт за виолу и оркестар* (2009)

Клавирска сарадња: Уки Оваскаинен

Предмет докторског уметничког пројекта је интерпретација два репрезентативна остварења у области концертантне музике за виолу настала у 20. и 21. веку композитора Вилијама Волтона и Џона Вилијамса. Компонована у размаку од осамдесет година, ова два концерта у многим аспектима показују сродност и може се говорити о снажном утицају који је Волтон остварио и на Вилијамса, као и на многе друге наследнике, попут Хиндемита и Бартока. Волтонов концерт се сматра првим великим искорак у смислу третмана виоле као солистичког инструмента и угаони камен у музичкој литератури за виолу. Вилијамсов концерт је на трагу Волтонових идеја, разумљиво, интерпретираних на оригиналан начин, са низом занимљивих иновативних музичких идеја, попут коришћења

каденце у првом ставу која квантитативно заузима готово његову половину. Ауторка полази од констатације да су Волтон и Вилијамс били и истакнути ствараоци на пољу филмске музике, те да се могу уочити и други заједнички елементи. Циљ докторског уметничког пројекта је формулисан као вишеструки:

1. Тумачење два важна дела концертантног виолског репертоара 20. и 21. века кроз хармонску, формалну и стилску анализу;
2. Продубљивање знања о виолској свирачкој пракси;
3. Истраживање и преиспитивање нових извођачких потенцијала инструмента, као и извођачких принципа и стила на примеру оба концерта;
4. Преиспитивање значаја окретања виолиниста ка виолској литератури и инструменту;
5. Интерпретативна анализа концертантног жанра уз детаљно сагледавање односа солисте и оркестра на примеру два различита дела.

Како би се у потпуности остварили овако постављени циљеви у раду су примењене интерпретативно-аналитичка, компаративна и историјска метода,. Докторски уметнички пројекат је усмерен на откривање и решавање извођачких проблема и потенцијала виоле у делима 20. и 21. века. Практични део докторског уметничког пројекта био је остварен интерпретацијом концерата за виолу Вилијама Волтона и Џона Вилијамса уз пратњу клавира, док су за писани рад биле коришћене оркестарске партитуре ради прецизног сагледавања третмана свих инструмената.

Анализа образложења докторског уметничког пројекта (писаног рада)

Писано образложење докторског уметничког пројекта има 51 страницу текста (13836 речи), организовано је прегледно и сврсисходно, укључује 11 аналитички урађених нотних примера и 4 напомене, претежно документарног типа, утемељено је на релевантној литератури која обухвата 14 библиографских јединица на српском и енглеском језику. Приложен је и списак релевантних снимака. Текст, осим увода, завршног поглавља насловљеног Уместо закључка и списка коришћене литературе има два централна поглавља. У уводу који је сегментиран у три краће целине прво су представљени предмет и циљ рада и осветљена су методолошка питања истраживања у докторском уметничком пројекту. Потом ауторка представља историјат настанка концерата за виолу Волтона и Вилијамса и излагање заокружује освртом на њихов стил и питања формалних одређења. Централна поглавља су посвећена појединачним концертима и сродно су конципирана. Прво се детаљно осветљавају аналитичко-интерпретативни аспекти у свим ставовима концерта, а затим даје кратка анализа репрезентативних извођења. У поглављу Уместо

закључка оба дела се позиционирају у историјату концертантне литературе за виолу и изводе различити нивои њихове компарације, те оно врло садржајно засвођује претходна минуциозна аналитичка запажања.

Податак да је на провери оригиналности докторског уметничког пројекта утврђено подударње од свега 1% недвосмислено говори о његовој оригиналности и аутентичности.

КРИТИЧКИ ОСВРТ И ОЦЕНА РЕЦЕНЗЕНАТА

Кандидаткиња Маја Милановић свој докторски уметнички пројекат *Аспекти интерпретације музике 20. и 21. века на примеру концерата за виолу Вилијама Волтона и Џона Вилијамса* посветила је истраживању интерпретативних изазова два кључна дела виолског репертоара са мисијом да скрене пажњу музичке јавности на њихов значај и потребу да се нађу на концертном подијуму, јер је, између осталог, прва која је у нашој средини јавно извела Вилијамсово дело. Тиме је показала спремност да се суочи са највишим интерпретативно-техничким захтевима за свој инструмент и покаже сав потенцијал његових могућности, али и специфичности експресије који су му својствени. Маја Милановић је уметница великог искуства, суверене технике која је посебно долазила до изражаја у брзим виртуозним ставовима и каденцама концерата, обухватајући читав спектар савремених техничких захтева за виолу. Остварила је музикалну, надахнуту сарадњу са Укијем Оваскаиненом које је на изванредан начин сугерисао богатство оркестарске звучности и инспиративно водио дијалог са солистом. Значачки су савладани изазови драматургије концерата у којима се може препознати утицај филмског мишљења музике као следа упечатљивих колоритних звучних призора са елементима фрагментарности коју је у концертном извођењу било неопходно превазићи.

Писани рад особене концепције својом прегледношћу и јасноћом излагања даје значајан допринос стручној литератури и биће драгоцен свим виолистима који се окрену сличним изазовима или се баве изучавањем историјата литературе за виолу.

ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ

Докторски уметнички пројекат кандидатиње Маје Милановић са темом *Аспекти интерпретације музике 20. и 21. века на примеру концерата за виолу Вилијама Волтона и Џона Вилијамса* представља обухватно, оригинално и темељно истраживање одабране теме и Комисија са задовољством констатује да су јавна уметничка презентација докторског уметничког пројекта и његов писани део дали важан допринос уметничкој

области извођачких уметности – гудачки инструменти, виола, те да у потпуности одговарају захтевима докторских уметничких студија.

Комисија једногласно позитивно оцењује завршни докторски уметнички пројекат и предлаже Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности и Сенату Универзитета уметности у Београду да га прихвати и одобри његову одбрану.

Комисија:

.....
Mr Панта Величковић, редовни професор, председник комисије,

.
.....
Mr Дејан Млађеновић, редовни професор, ментор,

.....
Dr Соња Маринковић, редовни професор, коментор,

.....
Dr ум. Наташа Петровић, редовни професор ФИЛУМ Крагујевац

.....
Dr ум. Душица Половина, редовни професор Академије уметности Универзитета у Новом Саду